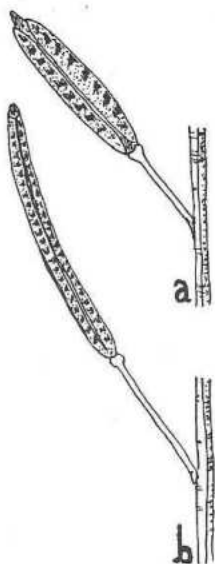

DE WITTE WATERKERS

Ruud Cuperus

Voor menigeen behoren kruisbloemen tot een plantenfamilie, die gauw overgeslagen wordt bij het 'plantenkijken' of determineren. Aan de determinatiesleutel van de kruisbloemen ligt het doorgaans niet; je moet echter voor de meeste kruisbloemen wel tegelijkertijd én de bloemen én rijpe vruchten hebben, anders blijf je hopeloos steken.

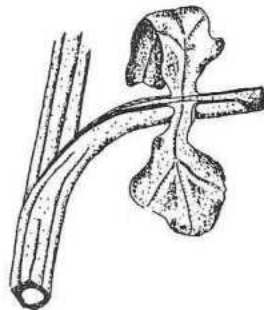

De rijpe hauwen van de Echte (a) en Slanke waterkers (b); beide kunnen 1.5-2.0 cm lang worden.

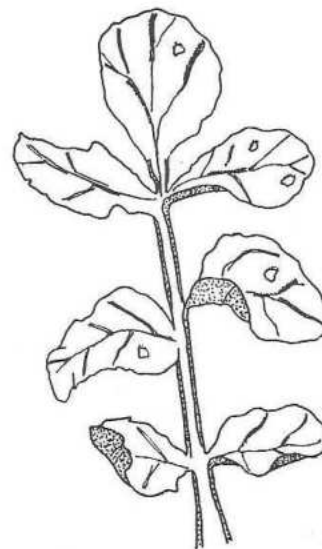
Dat geldt zeker voor een geslacht dat het bekijken waard is, namelijk de Witte waterkers (Nasturtium). Hierbinnen onderscheidt men twee soorten: de Slanke waterkers en de Echte waterkers. Ze zijn eigenlijk alleen maar van elkaar te onderscheiden door de rijpe hauwen: 1 respectievelijk 2 rijen zaden in elk hokje. De hauwen van de Slanke waterkers doen de naam van de plant eer aan. De zaden zelf verschillen ook wat betreft vorm en structuur van het oppervlak; dit is echter met het blote oog nauwelijks te zien. Een ander verschil is, dat de bladeren van de Slanke waterkers in de winter vaak paarsachtig verkleuren, terwijl die van de Echte groen blijven. Beide planten zijn lange tijd tot dezelfde soort gerekend, maar met name door de verschillen in de hauwen en zaden zijn het er uiteindelijk twee geworden. In Nederland bleek van beide waterkersen de Echte zeldzaam en de Slanke vrij algemeen te zijn.

De Slanke waterkers.

De stengels van de waterkersen zijn vlezig, kantig en hol; de stelen zijn voorzien van een gootje.

De bladeren van de waterkersen zijn geveerd, dat wil zeggen aan elke steel zitten vrijwel altijd 3 bladparen en 1 blad aan de top. Ze hebben een typische kersensmaak: reden voor veel rupsen om deze smakelijke bladeren te eten en te voorzien van gaten. In de volksmond gaan ze door voor o.a. watersalade.

Standplaats

Beide soorten zijn planten van verlandingsituaties. Buiten de duinen komen ze voor langs beekoevers, op drijftillen, in kwel sloten, op vochtige weilanden, in gebieden onder getijde-invloed en dergelijke. In de duinstreek groeien ze zowel in ondiep water als op drooggevalen oevers van de voedselrijke infiltratie- en kwelplassen; enigszins stromend water is hierbij vereist. Planten als Moerasvergeet-mij-nietje, Watermunt en Grote waterweegbree zijn vaak in hun omgeving te vinden.

Hoewel beide soorten dezelfde standplaatsen hebben, worden ze zelden samen aangetroffen. Zo is er in de binnenduinstrand een opvallende scheiding bij Egmond: in en langs de sloten van de binnenduinstrand ten noorden van die plaats komt de Echte voor, terwijl op overeenkomstige plekken ten zuiden van Egmond alleen de Slanke waterkers wordt aangetroffen. Dit is te meer merkwaardig als we bedenken, dat de Echte meestal in of langs kalkhoudend water groeit, terwijl de Slanke vaak in kalkarm water voorkomt.